

ВІДГУК

офіційного опонента Лозовецької Валентини Терентіївни
на дисертаційне дослідження Тимейчук Анни Миколаївни
«Підготовка майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної
діяльності» представлене на здобуття наукового ступеня кандидата
педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

1. Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із планами відповідних галузей науки. Процеси реформування економіки України та зрушення на шляху до Євроінтеграції спричинили бурхливий розвиток міжнародних та економічних зв'язків у різних галузях життєдіяльності людини. Особливо це стосується туристичної галузі, яка стає однією з основних сфер економічного розвитку більшості регіонів України. Основою туристичної галузі є туристичний продукт – проект, що розробляється працівниками туристичних компаній для потреб туристів. Тому підготовка майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності є важливим завданням сучасної професійної освіти. З огляду на вищенаведене, дисертація Тимейчук Анни Миколаївни є, безумовно, актуальною.

Актуальність і значущість теми дисертаційної роботи підтверджують також виокремлені А. М. Тимейчук суперечності між: вимогами сучасного інформаційного суспільства до рівня професійної підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства в галузі управління туристичними проектами та реальною картиною їхньої професійної підготовки; тенденцією до інформатизації процесів у науці й туризмі та рівнем упровадження засобів інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес закладів вищої освіти для підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства; об'єктивною необхідністю підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності, підвищення професійних компетенцій у галузі планування, створення, впровадження та супроводження туристських

проектів за допомогою наявних засобів інформаційно-комунікаційних технологій і реальним станом розв'язання цієї проблеми.

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років, плану науково-дослідних робіт Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського в межах теми «Теоретичні та методичні основи впровадження нових інформаційних технологій у навчально-виховному процесі». Тема дисертації затверджена вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 8 від 28.01.2015 р.) та узгоджена в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні (протокол № 7 від 29.11.2016 р.).

2. Ступінь достовірності та обґрунтованості наукових положень, висновків та результатів дисертації. Науковий апарат дослідження відповідає вимогам до кандидатських робіт і спрямований на розв'язання поставлених завдань. Авторка чітко визначила мету, об'єкт, предмет, гіпотезу та завдання дослідження, що стало основою наукового пошуку й вплинуло на його результати. Структура дисертаційної роботи має чітку логічну побудову та складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації 263 сторінки. Список використаних джерел містить 279 найменувань, з них 35 іноземними мовами.

3. Наукові факти, одержані здобувачем. Наукова новизна дисертаційної роботи безперечна, автором вперше: теоретично обґрунтовано і експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності (використання інформаційного освітнього середовища для підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства; управління проектною діяльністю з використанням сучасних Інтернет-технологій; використання засобів електронного навчання для вивчення технологічних основ проектної

діяльності); розроблено модель підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності; удосконалено методику викладання навчальних дисциплін для підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності; подальшого розвитку набули методи та форми підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності.

Теоретична основа дослідження проблеми підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності ґрунтується на концептуальних наукових положеннях теорії і методики професійної освіти, зокрема: неперервної професійної освіти, професійно спрямованого навчання, інформатизації освіти, концепції формування змісту предметів професійно-теоретичної підготовки, застосування компетентнісного підходу у вищій школі. Ознайомлення з дисертацією переконує нас у тому, що її авторка добре обізнана із сучасним станом розвитку туристичної галузі в контексті підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства.

4. Оцінка змісту та завершеності дисертації. У першому розділі роботи «Теоретичні основи підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності» на основі аналізу психологічної, педагогічної літератури та практичного досвіду підготовки магістрів з туризмознавства означено сутність туризмознавства і професійної діяльності майбутніх магістрів з туризмознавства, проаналізовано поняття проекту в галузі туризму, схарактеризовано типи проектів та їх особливості, розглянуто поняття туристського продукту як проекту в туристичній галузі, проаналізовано життєвий цикл туристського продукту, визначено роль проектної діяльності в роботі фахівців туристичної галузі, викладено результати аналізу сучасного стану підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства у закладах вищої освіти із використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Під час дефінітивного та структурного аналізу дисертантка виокремлює основні функції магістра з туризмознавства, а саме:

проектувальну, організаційну, технологічну та контролювальну і доводить, що проектно-технологічна діяльність майбутніх магістрів туризмознавства має бути не репродуктивною, а творчою професійно-спрямованою діяльністю, в процесі якої формуються елементи технологічної та туристичної культури, розвиваються здібності до генерації нових ідей, їх аналізу, самостійного пошуку рішень, формування власної думки, розвитку творчого потенціалу, тобто найважливіших складових професійної компетентності магістрів з туризмознавства.

Також у першому розділі роботи Тимейчук А. М. глибоко з'ясувала основні завдання сучасної вищої професійної освіти в галузі туризму: забезпечення фундаментальної наукової, професійної і практичної підготовки в галузі туристської діяльності; набуття студентами знань і вмінь ступенів вищої освіти відповідно до їхніх покликань, інтересів і здібностей; удосконалення наукової та професійної підготовки кадрів для галузі туризму та визначила провідну роль проектної діяльності у професійній діяльності магістрів з туризмознавства й запропонувала розгорнуте, а тому більш точне визначення проекту – як системи чітко поставлених цілей, що досягаються за допомогою спеціальних технічних засобів і технологічних процесів з використанням фінансових, матеріальних, трудових та інших ресурсів, а також управлінські рішення та організаційні заходи, зумовлені вказаними цілями. На підставі цього визначення в якості проекту дисертантка розглядає туристський продукт і відповідно управління проектами аналізує як управління виробництвом туристського продукту.

У другому розділі дисертації «Організаційно-педагогічні умови та модель підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності» проаналізовано й обґрунтовано організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності: використання інформаційного освітнього середовища для підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства; управління проектною діяльністю з використанням сучасних Інтернет-

технологій; використання засобів електронного навчання для вивчення технологічних основ проектної діяльності.

Авторка визначила й охарактеризувала інформаційне освітнє середовище навчального закладу, формування якого на основі сучасних інформаційних технологій залучає до навчального процесу нові можливості: поєднання високої економічної ефективності та гнучкості навчального процесу, широке використання інформаційних ресурсів, суттєве розширення можливостей традиційних форм навчання, а також можливість побудови нових ефективних форм навчання.

В роботі детально охарактеризовано структуру і функції інформаційного освітнього середовища, узагальнено і описано будову й методики використання електронного навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни як складової частини інформаційно-знанієвого блоку інформаційного освітнього середовища, що дозволяє повною мірою застосовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій для підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі і є одним із шляхів розв'язання проблеми навчально-методичного забезпечення професійної підготовки у закладах вищої освіти.

У роботі детально висвітлено методики використання Інтернет-технологій у процесі створення і використання навчальних проектів, що дозволяє моделювати у навчальному процесі професійну діяльність магістрів з туризмознавства. Основна ідея такого проекту полягає у формуванні в майбутніх магістрів з туризмознавства навичок проектування туристського продукту, використання для цього сучасних комп'ютерно-орієнтованих засобів і формування навичок мислення високого рівня, а саме: збирати інформацію, аналізувати та класифікувати її; висувати гіпотези та ідеї; обговорювати результати досліджень, навчитися візуалізовувати, систематизовувати зібрану інформацію, давати власну оцінку фактам, подіям та явищам, доводити власну думку та відстоювати власну позицію, виховувати почуття патріотизму та шанобливе відношення до історії рідного

міста, країни.

Дослідницею створена і апробована модель підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності, яка має достатньо окреслені ознаки наукової новизни ґрунтується на змістовій структурі професійної компетентності майбутніх магістрів з туризмознавства й містить цільовий, методологічно-змістовий, організаційно-технологічний, оцінний та результативний блоки. Визначено функції та зміст кожного із зазначених блоків моделі. Зазначимо, що саму модель можна схарактеризувати як продуманий, математично довершений алгоритм, який дав змогу авторці «організувати» увесь процес дослідження й у такому ж вигляді представити цей процес і його результати в роботі.

Нам імпонує авторська методика реалізації педагогічних умов підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності, що передбачає впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в процес підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства.

Логічне завершення дослідження отримало в третьому розділі роботи «Експериментальна перевірка ефективності організаційно-педагогічних умов і моделі підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності». Діагностику рівня підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності проведено за мотив мотиваційно-ціннісним, когнітивним, професійним, креативним критеріями. Доречним є використання t-критерію Стюдента для статистичної перевірки отриманих даних. У роботі доведено, що під впливом використання педагогічних умов та запропонованої авторкою моделі підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності майбутні магістри з туризмознавства набувають більш високого рівня підготовки до проектної професійної діяльності.

5. Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації. Результати дослідження А. М. Тимейчук мають науково-практичне значення і можуть використовуватися в системі вищої туристичної

освіти в змісті дисциплін навчального плану підготовки магістрів з туризмознавства.

6. Значення для науки і практики одержаних автором результатів. Значення одержаних результатів для педагогічної науки і практики визначається насамперед тим, що наукові здобутки Тимейчук А. М. складають теоретичну і методичну базу для подальших досліджень з питань підвищення ефективності фахової підготовки кадрів туристичної галузі.

Результати педагогічного експерименту, впровадження запропонованих дисертанткою методик в освітній процес ЗВО України (Вінницького торгово-економічного інституту Київського національного торгово-економічного університету (довідка № 01.0148/879 від 05 червня 2018 р.); Хмельницького національного університету (довідка № 100 від 14 червня 2018 р.), Київського національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (довідка № 184 від 7 червня 2018 р.), Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (довідка № 835/01 від 30 травня 2018 р.)), дають підстави стверджувати, що завдання наукового пошуку вирішені, мета дослідження досягнута.

Практична цінність проведеного дослідження представлена розробленим авторським підходом до впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, діагностичними методиками, електронним навчально-методичним комплексом з предмету «Маркетинг готельно-ресторанної справи», тестовими завданнями для моніторингу знань студентів з використанням локальних та мережних тестових систем, дидактичними матеріалами для використання у навчальному процесі відеоматеріалів для вивчення технологічних операцій та принципів роботи фахівців з туризмознавства, карт знань, розроблених засобами сучасного програмного забезпечення, матеріалами навчальних проектів з використанням мережних сервісів, методичними рекомендаціями щодо підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до проектної професійної діяльності, дидактичними

матеріалами для використання в навчальному процесі мережних технологій та Інтернет-ресурсів.

7. Дискусійні положення та зауваження до змісту. Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, наукове та практичне значення одержаних результатів, наведемо наступні побажання та зауваження, що виникли в процесі її аналізу:

1. Робота значно виграла б, якби містила підрозділ щодо професійної підготовки магістрів з туризмознавства у закордонних закладах освіти, зокрема у країнах Євросоюзу.

2. Здійснюючи теоретичне обґрунтування досліджуваної проблеми в підрозділі 1.3, бажано було б порівняти професійну підготовку магістрів з туризмознавства у вітчизняних та закордонних закладах освіти.

3. На нашу думку у підрозділі 2.3 варто було б детальніше зупинитися на більш ґрунтовному описі здійснення електронного навчання як за кордоном так і в інших закладах вищої освіти України щодо підготовки магістрів з туризмознавства.

4. Педагогічну умову «управління проектною діяльністю з використанням сучасних Інтернет-технологій» варто було б подати в контексті моделювання у навчальному процесі професійної діяльності магістрів з туризмознавства з використанням сучасних комп'ютерно-орієнтованих технологій.

5. В авторефераті можна було б представити більш детально результати педагогічного експерименту та їх аналіз.

6. Доцільно було б подати більш детальний опис подальших напрямів наукових досліджень і перспектив підготовки кадрів для туристичної галузі в закладах вищої освіти України.

Слід зазначити, що висловлені зауваження та побажання не зменшують високу наукову значущість роботи, яка є концептуальною, цілісною, завершеною, що робить вагомий внесок у розвиток теорії і методики професійної освіти.

